

Sygn. akt VIII *Pa 16/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Sędziowie:	SSO Joanna Smycz (spr.) SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2016r. w Gliwicach

sprawy z powództwa B. B. (B.)

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o ryczałt za noclegi

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 4 listopada 2015 r. **sygn. akt** VI P 5091/14

- 1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 lit. c w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.591,94 zł (jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt jeden złotych 94/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lutego 2012r.;
- 2) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 4 w ten sposób, że nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 301 zł (trzysta jeden złotych) tytułem opłaty od pozwu;
- 3) w pozostałej części apelację oddala;
- 4) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

(-) SSO Joanna Smycz (spr.) (-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSR del. Renata Stańczak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Pa 16/16

UZASADNIENIE

Powód B. B. pozwem wniesionym przeciwko pozwanej (...)

z ograniczoną odpowiedzialnością w W. domagał się zasądzenia od pozwanej kwoty 1619,05 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2011 roku, kwoty 2803,99 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 stycznia 2011 roku, kwoty 1785,45 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lutego 2011 roku, tytułem niewypłaconego ryczałtu za nocleg w zagranicznej podróży służbowej. Nadto powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powód podał, że był zatrudniony u pozwanej jako kierowca w transporcie międzynarodowym w okresie od 1 czerwca 2010 roku do 18 lutego 2012 roku oraz że pozwana nie wypłacała mu ryczałtu za nocleg w podróżach służbowych, mimo że powód wszelkie noclegi odbywane na terenie Unii Europejskiej spędzał w kabinie samochodu ciężarowego bez wystarczającej infrastruktury sanitarnej. Powód wskazał nadto, że żądana kwota dochodzona pozwem, tj. kwota 6208,49 zł obejmuje ryczałt za:

- 23 noclegi za granicą po 35 (...) jako 25% najniższego limitu (tj. dla Wielkiej Brytanii), przy przyjęciu kursu (...) 5,25 zł na dzień złożenia pozwu – łącznie kwota 4226,25 zł;
- 5 noclegów za granicą po 40 euro jako 25% najniższego limitu (tj. dla Belgii), przy przyjęciu kursu euro 4,16 zł na dzień złożenia pozwu – łącznie kwota 832,00 zł,
- 10 noclegów za granicą po 22,50 euro jako 25% najniższego limitu (tj. dla Estonii), przy przyjęciu kursu euro 4,16 zł na dzień złożenia pozwu – łącznie kwota 936,00 zł,
- 2 noclegi za granicą po 25,75 euro jako 25% najniższego limitu (tj. dla Niemiec), przy przyjęciu kursu euro 4,16 zł na dzień złożenia pozwu – łącznie kwota 214,24 zł

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa oraz zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu podano, że pozwana kwestionuje roszczenie powoda zarówno co do zasady, jak i co do wysokości. Pozwana wskazała, że - w oparciu o normy art. 77⁵ k.p. - przepisy Rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U.2002.236.1991 ze zm.) oraz w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz.U.2002.236.1990 ze zm.) nie miały zastosowania wobec pracowników pozwanej. Pozwana podniosła, że u pozwanej warunki wypłacania pracownikom należności z tytułu podróży służbowej były określone w regulaminie wynagradzania, zgodnie z którym zatrudnionym kierowcom nie przysługuje zwrot kosztów z tytułu noclegu odbywanego w podróży służbowej. Pozwana podała, że zapewnia swoim kierowcom bezpłatny nocleg w formie noclegu w kabinie pojazdu, przez co jest zwolniona z obowiązku wypłaty kierowcom świadczeń stanowiących kompensatę kosztów noclegu.

W dalszej części pozwana podała, że przez cały okres zatrudnienia powód odbywał noclegi w kabinie pojazdu wyposażonej w miejsce do spania, zaś każdy samochód był wyposażony w miejsce do spania o odpowiednim komforcie. Rozmiar łóżka, wyposażenie kabiny – w ocenie pozwanej – zbliżały warunki kabiny do warunków panujących w domku kempingowym. Zdaniem pozwanej, powód akceptował formę noclegu podczas podróży służbowej. Pozwana wskazała również, że powód nie przedstawił żadnego dowodu uprawdopodobniającego fakt, że poniósł on koszty noclegu, które pracodawca winien mu zrekompensować.

Sąd Rejonowy w Gliwicach, wyrokiem z dnia 4 listopada 2015r. (sygn. akt IV P5091/14) uwzględnił powództwo częściowo zasądzając od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda B. B. kwoty tytułem ryczałtu za nocleg w podróżach służbowych w okresie od dnia 16 listopada 2011r roku do 11 stycznia 2012 roku:

a) 1619,05 zł (jeden tysiąc sześćset dziewiętnaście złotych i pięć groszy)

z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2011 roku;

b) 2803,99 zł (dwa tysiące osiemset trzy złote i dziewięćdziesiąt dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 11 stycznia 2012 roku;

c) 1729,10 zł (jeden tysiąc siedemset dwadzieścia dziewięć złotych i dziesięć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lutego 2012 roku;

oddalając powództwo w pozostałym zakresie;

W pkt. 3 wyroku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

W pkt.4 nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 308 zł (trzysta osiem złotych) tytułem opłaty od pozwu oraz

wyrokwowi w punkcie pierwszym nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 2200 zł (dwa tysiące dwieście złotych).

Rozstrzygnięcie to Sąd Rejonowy wydał w oparciu o następujący stan faktyczny:

Zdaniem Sądu Rejonowego bezsporne w sprawie były okoliczności dotyczące łączącego strony stosunku pracy. Poza sporem było również to, że powód wszystkie noclegi za granicą odbywał w kabinie samochodu, nigdy nie nocował w innym miejscu. Nadto, że oprócz kosztów związanych z wjazdem na parking, korzystaniem z toalet i sanitariatów, powód nie poniósł innych kosztów dotyczących zapłaty wyłącznie za możliwość noclegu.

Powód nie zgłaszał pozwanej, iż nie chce nocować w kabinie pojazdu, nie upominał się w czasie zatrudnienia u pozwanej o zapłatę ryczałtu za noclegi w kabinie samochodu.

Powód był zatrudniony u pozwanej w okresie od dnia 1 czerwca 2010 roku do dnia 18 lutego 2012 roku na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy na trasach międzynarodowych. Stosunek pracy uległ rozwiązaniu w związku z wypowiedzeniem powodowi umowy o pracę.

Na podstawie wykazu tras przedstawionego przez pozwaną oraz i zestawienia dokonanego przez powoda sąd meriti ustalił, iż powód odbył 41 noclegów w zagranicznych podróżach służbowych. W wykazie tras przedstawionym przez pozwaną uwzględniono dane o: oznaczeniu podróży służbowej, czasie jej trwania, datach wyjazdu z Polski i powrotu do Polski, numerze zlecenia, oznaczeniu państwa do którego realizowano dane zlecenie, osobie kierowcy i danych samochodu. Z zestawienia tego nie wynika, w jakich państwach powód odbywał nocleg.

W art. 38 obowiązującego u pozwanej regulaminu wynagradzania postanowiono, że pracownicy zatrudnieni na stanowisku kierowcy mają obowiązek parkować pojazdy na odpoczynki (noclegi) na strzeżonych lub monitorowanych parkingach, wyposażonych w zaplecze socjalne (natryski, toalety) – w związku z tym pracownikom zatrudnionym na stanowisku kierowcy nie przysługuje ryczałt za noclegi w podróży służbowej.

Sąd Rejonowy oddalił wnioski o przesłuchanie świadka A. S. (1), albowiem okoliczności, które miały zostać dzięki świadkowi ustalone nie należały do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, w szczególności warunki w kabinie pojazdu nie miały wpływu na rozstrzygnięcie. Ostatecznie Sąd Rejonowy oddalił także wniosek o przesłuchanie świadków D. B., Ł. C., P. K., a to z uwagi na fakt, że okoliczności, na które mieliby zeznawać świadkowie nie były sporne.

Sąd Rejonowy oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu techniki samochodowej oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, albowiem – jak wskazano wyżej – wyposażenie i warunki kabin w samochodach służbowych pozwanej nie miały wpływu na zasadność roszczenia powoda.

Sąd meriti nie uwzględnił zarzutu pozwanej o przekazanie sprawy według właściwości miejscowej, albowiem powód wskazał w pozwie, co znalazło potwierdzenie, że pozwana posiada w G. element struktury zakładu pracy w rozumieniu art. 461 § 1 kpc.

W piśmie z dnia 18 lutego 2015 roku (k. 252-255) pozwana zawarła wniosek o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia wniosku skierowanego o kontrolę konstytucyjności prawa skierowanego do Trybunału Sprawiedliwości.

Postanowieniem z dnia 20 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy oddalił wniosek o zawieszenie postępowania.

W piśmie z dnia 22 czerwca 2015 roku pozwana wniosła o zwrócenie się przez Sąd z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w zakresie wykładni art. 8 ust. 8 Rozporządzenia WE nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 roku, wskazując szczegółowo zakres pytania i uzasadnienie wniosku.

Postanowieniem z dnia 20 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy nie uwzględnił wniosku pozwanej.

Sąd meriti odnosząc się do wniosków i zarzutów pozwanej stwierdził, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 czerwca 2014 roku w sprawie II PZP 1/14 odniósł się do norm dotyczących noclegów kierowców w kabinie pojazdu.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy poczynił następujące rozważania:

Sąd Rejonowy uznał, iż roszczenie powoda co do zasady zasługuje na uwzględnienie, zaś co do wysokości w znacznej części podzielił stanowisko powoda.

Przedmiotem sporu było ustalenie, czy powodowi należy się ryczałt za nocleg w sytuacji, kiedy zgodnie z zapisami zamieszczonymi w regulaminie wynagradzania pozwanej, a z którym to regulaminem powód się zapoznał, wyłączono takie prawo, mając na uwadze fakt, iż pozwana zapewniała bezpłatny nocleg w kabinie pojazdu w trakcie wszystkich podróży służbowych powoda, a powód nigdy nie dopominał się o inną formę noclegu, jak też nie ponosił kosztów związanych z uzyskaniem możliwości innego noclegu.

Pomiędzy stronami był spór odnośnie ilości noclegów odbytych przez powoda w zagranicznej podróży służbowej, miejsca odbywanych noclegów oraz zasadność ryczałtu za przebyte noclegi.

W niniejszej sprawie wszystkie podróże powoda objęte spornym okresem miały charakter podróży służbowych i były odbywane od dnia 16 listopada 2011 roku.

Powód nie otrzymywał ryczałtu za noclegi od pozwanej, co również było niesporne. Świadczenia z tego tytułu były wyłączone w regulaminie wynagradzania wobec odbywania wszelkich noclegów w kabinie pojazdu wyposażonej w miejsce do spania.

Niezależnie od warunków jakie były w kabinie pojazdu którym powód podróżował Sąd Rejonowy uznał, że taka forma zapewnienia noclegu nie jest wystarczająca dla pozbawienia powoda prawa do ryczałtu za nocleg, nawet przy uwzględnieniu treści regulaminu wynagradzania obowiązującego u pozwanej.

Sąd meriti miał na uwadze, że powód nie zwracał się do pozwanej o zapłatę ryczałtów za noclegi w podróży służbowej, ani też o zapewnienie innej formy noclegu, jednak w tym zakresie nie można uznać, iż pomiędzy stronami była zgodna wola co do rezygnacji powoda ze świadczeń należnych mu na podstawie norm powszechnie obowiązujących.

Zdaniem Sądu I instancji postanowienia regulaminu nie mogą być mniej korzystne dla pracownika od norm powszechnie obowiązujących, w przeciwnym razie – są z mocy prawa zastępowane treścią norm powszechnie obowiązujących (art. 9 ust. 2 kp). Nieznajomość przez powoda swoich praw oraz treści źródeł prawa pracy nie pozbawia powoda roszczeń o zapłatę ryczałtu za noclegi odbywane za granicą w kabinie pojazdu podczas podróży służbowej.

Pozwana w toku postępowania powoływała się na treść art. 8 ust. 8 Rozporządzenia WE nr 561/06 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz.U.U.E.L 2006 Nr 102, s. 1). Powołany przepis stanowi, że jeżeli kierowca dokona takiego wyboru, dzienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju.

Zdaniem Sądu Rejonowego w/w przepis także nie pozbawia powoda prawa do świadczeń dochodzonych w niniejszej sprawie.

Sąd I instancji w całości podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, zaprezentowane w uchwale (w składzie 7 sędziów) z dnia 12 czerwca 2014 roku w sprawie II PZP 1/14 (LEX1469181). W treści uzasadnienia tej uchwały w sposób jednoznaczny wskazano, że przedmiotem regulacji rozporządzenia nr 561/06 w żadnym zakresie nie jest wynagrodzenie za pracę kierowców będących pracownikami, czy inne świadczenia przysługujące im w związku z pracą. Nie wynika to z treści przepisów rozporządzenia i ich funkcji. Podstawą prawną wydania tego rozporządzenia jest art. 91 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, upoważniający do wydawania aktów dotyczących wspólnej polityki transportowej (art. 90 Traktatu), w szczególności ustanawiających środki pozwalające polepszyć bezpieczeństwo transportu. Przede wszystkim zaś - zgodnie z art. 153 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - wyłączona jest możliwość regulowania w drodze aktów unijnego prawa pochodnego wynagrodzeń za pracę rozumianych, jako wszelkiego rodzaju należności przysługujących pracownikowi od pracodawcy z tytułu zatrudnienia. Powyższe oznacza, że art. 8 ust. 7 umowy (...) oraz art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06 dotyczą możliwości wykorzystania przez kierowcę dziennego (także tygodniowego) skróconego, (ale już nie tygodniowego regularnego) odpoczynku w pojeździe (w kabinie samochodu), jeżeli dokona on takiego wyboru, pod warunkiem, że pojazd posiada odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i znajduje się na postoju. Przepisy te nie dotyczą natomiast uprawnień w zakresie przysługiwania kierowcy od pracodawcy należności na pokrycie kosztów wyjazdów poza bazę w celu wykonywania pracy (podróży służbowych); nie mogą więc służyć ocenie przesłanek takich uprawnień, w szczególności przesłanek przysługiwania ryczałtu za nocleg.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że przepis art. 2 ust.6 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (tekst jedn. Dz. U. 2012 poz. 1155) wprost stanowi, że dzienny okres odpoczynku to okres odpoczynku kierowcy, w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 561/2006.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd I instancji uznał, że normy prawa krajowego nie są sprzeczne z prawem unijnym, a wręcz przeciwnie, nawiązują do niego, co nie zmienia ustaleń, iż normy te nie pozbawiają powoda prawa do roszczeń dochodzonych w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powodowi jako pracownikowi - kierowcy zatrudnionemu w transporcie międzynarodowym z tytułu odbytych podróży służbowych przysługują należności co najmniej takie, jak wynikające z powszechnie obowiązujących aktów wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p., co także wprost wynika z treści uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 roku w sprawie II PZP 1/14.

Z uwagi na sporny okres w niniejszej sprawie zastosowanie mają przepisy wykonawcze obowiązujące w spornym okresie, a to przepisy Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie

wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. 2002, nr 236, poz. 1991).

Zgodnie z § 9 ust. 1 tego Rozporządzenia, za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu (§ 9 ust. 2). W uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za nocleg w hotelu, stwierdzonych rachunkiem, w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa

w ust. 1 (§ 9 ust. 3). Stosownie zaś do treści § 9 ust. 4, przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg.

W niniejszej sprawie Sąd meriti ustalił, że w spornym okresie powód odbył w kabinie pojazdu 41 noclegów w zagranicznej podróży służbowej. W ocenie Sądu, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego w sprawie II PZP 1/14, zapewnienie noclegu w kabinie pojazdu nie stanowi bezpłatnego noclegu wyłączającego prawo do ryczałtu za nocleg. Jak wskazano powyżej, powód nie mógł zrzec się tego prawa, co więcej, także treść regulaminu wynagradzania obowiązującego u pozwanej nie mogła tego prawa skutecznie wyłączyć.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że roszczenie powoda co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Odnosząc się do wysokości ryczałtu za nocleg, Sąd Rejonowy nie podzielił w całości stanowiska powoda, a to w zakresie wysokości dochodzonej kwoty.

Sąd Rejonowy podniósł, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w powołanej już uchwale w sprawie II PZP 1/14, o stawkach na podstawie których oblicza się ryczałt za nocleg decyduje kraj docelowy, a nie kraj faktycznego noclegu. Przyznanie prawa do ryczałtu według stawek dla kraju docelowego ma uzasadnienie w tym, że to pracodawca planuje pracę i podróż służbową pracownika, wydaje mu polecenia w zakresie miejsca noclegu i pracownik sam o tym nie decyduje. Pracodawca winien mieć zatem zarówno kontrolę nad organizacją noclegów, jak i dokumentować oraz rozliczać poszczególne noclegi. Nadto w trakcie podróży służbowej mogą zdarzyć się sytuacje nieprzewidziane, jak na przykład awaria pojazdu czy też wypadek, co może wpłynąć na miejsce noclegu kierowcy. Stąd też zastosowanie stawki kraju docelowego jest w ocenie Sądu zasadne.

Ponadto Sąd I instancji wskazał, że jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w sprawie II PZP 1/14, „ryczałtowy charakter świadczenia polega na tym, że świadczenie wypłacane w takiej formie z założenia jest oderwane od rzeczywistego poniesienia kosztów i nie pokrywa w całości wszystkich wydatków z określonego tytułu (bo nie są one udokumentowane); w zależności od okoliczności konkretnego przypadku kwota ryczałtu - która jako uśredniona i ujednolicona ustalona jest przez prawodawcę - pokryje więc pracownikowi koszty noclegowe w wymiarze mniejszym albo większym niż faktycznie przez niego poniesione (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1998 r., I PKN 392/98, OSNAPiUS 1999 Nr 23, poz. 745)”. Tym samym uznać należało, że nawet jeśli powód nie ponosił dodatkowych kosztów z tytułu samego noclegu za granicą to ryczałt za noclegi przebyte w kabinie pojazdu są mu należne.

Sąd Rejonowy podkreślił, że zapewnienie przez pracodawcę pracownikowi (kierowcy wykonującemu przewozy w międzynarodowym transporcie drogowym) odpowiedniego miejsca do spania w kabinie samochodu ciężarowego, czyli wyposażenie samochodu

w odpowiednie urządzenia (leżankę, klimatyzację, ogrzewanie itp.) pozwala na wykorzystanie przez kierowcę w samochodzie dobowego (dziennego) odpoczynku, przy spełnieniu warunków określonych w art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06. Nie oznacza natomiast zapewnienia mu przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu

§ 9 ust. 4 rozporządzenia z 2002 r. Taki stan rzeczy uprawnia pracownika do otrzymania od pracodawcy zwrotu kosztów noclegu, co najmniej na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1 lub 2 tego rozporządzenia (tak. Sąd Najwyższy w uchwale w sprawie II PZP 1/14).

Sąd I instancji ilość odbytych przez powoda noclegów za granicą w podróży służbowej w kabinie pojazdu wyliczył na podstawie zestawienia tras przedłożonego przez strony. Postępowanie dowodowe wykazało, że 41 noclegów powód odbywał w trakcie podróży służbowych, w których przekroczenia granic były odnotowywane – i zostały wykazane w zestawieniu tras. Na tej podstawie, śledząc przebieg poszczególnych podróży służbowych oraz daty przekroczenia granic państwa, Sąd ten ustalał ilość noclegów w czasie każdej z poszczególnych podróży służbowych, co w znacznej mierze pokryło się

z twierdzeniami przedstawionymi przez powoda. Na podstawie powołanego już zestawienia tras Sąd Rejonowy ustalał kraj docelowy w danej podróży służbowej. W ocenie Sądu I instancji, w sprawie brak było podstaw do przyjęcia innego sposobu obliczania należności. Zauważa się, że jeśli chodzi o podróż w dniach od 29 listopada 2011 roku do dnia 11 grudnia 2011 roku Sąd Rejonowy przyjął, iż były dwa państwa docelowe. W konsekwencji podróż tę podzielono na okres od 29 listopada 2011 roku do 1 grudnia 2011 i od 2 grudnia 2011 roku do 11 grudnia 2011 roku.

Przy obliczeniu wysokości świadczenia sąd wskazał zasady, którymi kierował się. Zgodnie z zasadą walutowości wyrażoną w art. 358 § 1 i 2 kc, jeżeli przedmiotem zobowiązania jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia w walucie obcej. Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna stanowi inaczej. W razie zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia w walucie polskiej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia, w którym zapłata jest dokonana.

Zdaniem Sądu I instancji, na podstawie okoliczności sprawy pozwanej nie można przypisać zwłoki, a jedynie opóźnienie w wypłacie dochodzonego roszczenia. W ocenie Sądu meriti brak jest bowiem zawinienia ze strony pozwanej. Sąd uznał, że powód może żądać spełnienia świadczenia w walucie polskiej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia (10 dnia miesiąca następującego po miesiącu za który rozliczono dane podróże służbowe), a nie z dnia wniesienia pozwu.

Powód żądał przeliczenia kwot ryczałtu (wyrażonych w walutach obcych) według kursu wskazanego jako 4,16 zł dla euro i 5,25 zł dla funta. Sąd Rejonowy dokonał przeliczenia świadczeń z uwzględnieniem kursu z dnia wymagalności, chyba że kurs wskazywany przez powoda okazał się niższy od kursu dnia wymagalności, wówczas Sąd przyjmował kurs wskazany przez powoda jako ograniczający orzekanie w granicach żądania. Jeśli w dniu 10 danego miesiąca Narodowy Bank Polski nie ogłosił kursu waluty Sąd Rejonowy wyliczył średnią z kursu ogłoszonego w dniu poprzednim i w dniu następnym.

Rozliczenie podróży i przeliczenie należności przyjęte przez Sąd I instancji przedstawia się następująco:

Rok	Podróże za okres	Ilość nocy i kraj docelowy	Limit	Kurs walut	Zasądzona suma ryczałtu (łącznie w złotych)	Kwota żądana przez powoda
------------	-------------------------	-----------------------------------	--------------	-------------------	--	----------------------------------

2011	16.11-22.11	7 noclegów - Wielka	po 35 (...)	kurs – 5,25 zł – z pozwu	1286,25 zł	1286,25 zł
	23.11-24.11	Brytania (GB)	po 40 EUR	(kurs z dnia 09.12.2011 i 12.12.2011 r. - 5,30 zł)	332,80 zł	332,80 zł
	29.11-01.12	2 noclegi – Belgia (BE)	po 35 (...)		551,25 zł	551,25 zł
	02.12-11.12		po 22,50 EUR		936,00 zł	936,00 zł
	16.12-21.12	3 noclegi - Wielka	po 35 (...)	kurs 4,16 zł - z pozwu	1102,50 zł	1102,50 zł
	22.12-23.12	Brytania (GB)	po 25,75 EUR		214,24 zł	214,24 zł
		10 noclegów – Estonia (ES)		(kurs z dnia 09.12.2011r. - 4,52 zł, 12.12.2011r. - 4,53 zł)		
		6 noclegów - Wielka Brytania (GB)		kurs 5,25 zł - z pozwu		
		2 noclegi – Niemcy (DE)		(kurs z dnia 09.12.2011r. – 5,30 zł, 12.12.2011r. – 5,30 zł, 10.01.2012 r. – 5,43 zł)		
				kurs 4,16 zł - z pozwu		
			(kurs z dnia 10.01.2012 r. – 4,89 zł)			
			kurs – 5,25 zł – z pozwu			
			(kurs z dnia 10.01.2012 r. – 5,43 zł)			
			kurs 4,16 zł - z pozwu			
			(kurs z dnia 10.01.2012 r. – 4,89 zł)			

2012	02.01.-08.01	7 noclegów - Wielka Brytania (GB)	po 35 (...)	kurs 5,02 zł (kurs z dnia 10.02.2012 r.)	1229,90 zł	1286,25 zł
	09.01-11.01		po 40 EUR		499,20 zł	499,20 zł
		3 noclegi – Belgia (BE)		kurs 4,16 zł - z pozwu (kurs z dnia 10.02.2012 r. – 4,20 zł)	RAZEM: 6152,14 zł	RAZEM: 6208,49 zł

W ocenie Sądu Rejonowego powód wykazał prawo do następujących kwot tytułem ryczałtu za nocleg w poszczególnych podróży służbowych:

- a) 1619,05 zł , z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2011 roku;
- d) 2803,99 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 11 stycznia 2012 roku;
- e) 1729,10 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lutego 2012 roku;

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc w związku z art. 300 kp, przyjmując za dzień opóźnienia 11. dzień miesiąca następującego po miesiącu odbycia danej podróży służbowej.

Mając na uwadze, iż pomiędzy kursami walut wskazanymi przez powoda, a tymi przyjętymi przez Sąd wystąpiły różnice, Sąd Rejonowy w oddalił powództwo ponad kwotę 6152,14 zł.

O kosztach postępowania orzeczono na mocy art. art. 98 § 3 k.p.c.

w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § § 6 pkt 4 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 roku, poz. 490).

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 i art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2014.1025). Sąd w orzeczeniu kończącym w instancji sprawę z zakresu prawa pracy, w której wartość przedmiotu sporu nie przewyższa 50.000 zł obciąży pozwanego pracodawcę na zasadach określonych w art. 113 ust. 1 wskazanej ustawy kosztami sądowymi, których nie miał obowiązku uiścić pracownik wnoszący powództwo lub odwołanie do sądu (art. 96 ust. 1 pkt 4 tej ustawy) z wyłączeniem opłat od pism wymienionych w art. 35 ust. 1 zd. pierwsze tej ustawy – uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2007 roku, w sprawie I PZP 1/07. Sąd I instancji nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 308 złotych tytułem opłaty stosunkowej od pozwu, od obowiązku uiszczenia której powód był zwolniony z mocy ustawy (5% z kwoty zasądzonej).

Nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności co do kwoty 2.200,00 złotych wynika z regulacji zawartej w art. 477² § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła strona pozwana.

Zaskarżając wyrok w części, to jest w zakresie pkt 1, 3. 4 oraz 5 sentencji tego wyroku zarzuciła mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów art. 771 § 3 i 5 kodeksu pracy (dalej: kp) poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż pracodawca niebędący państwową lub samorządową jednostką sfery

budżetowej (Pozwana Spółka), określając warunki wypłacania pracownikom należności z tytułu podróży służbowej w regulaminie wynagradzania, mógł określić te warunki tylko w sposób korzystniejszy niż warunki wynikające z przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (dalej: Rozporządzenie z 2002r.), podczas gdy przepis art. 77⁵ kp nie zawierają żadnych wytycznych co do minimalnych warunków w zakresie wypłacania tych należności określanych w regulaminie wynagradzania, za wyjątkiem warunku przewidzianego w art. 77⁵ § 4 kp, dotyczącego minimalnej wysokości diety za dobę zagranicznej podróży służbowej;

2.naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisu art. 9 ust. 2 kp poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że przepisy Rozporządzenia z 2002r., a w szczególności § 9 tego Rozporządzenia, stanowią powszechnie obowiązujące przepisy prawa pracy, a w konsekwencji, że postanowienia regulaminu wynagradzania ustalanego przez pracodawcę niebędącego państwową lub samorządową jednostką sfery budżetowej nie mogą być mniej korzystne niż przepisy Rozporządzenia z 2002 r., podczas gdy zarówno z delegacji zawartej w art. 77⁵ § 2 kp, jak i z samego tytułu Rozporządzenia z 2002 r. wynika wprost, że przepisy tego rozporządzenia stosuje się bezpośrednio wyłącznie do pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, zaś zgodnie z art. art. 77⁵ § 5 kp do pracowników zatrudnionych przez innych pracodawców, czyli także Pozwanej Spółki, przepisy te stosuje się odpowiednio i jedynie w sytuacji, gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień w zakresie warunków wypłacania pracownikowi należności z tytułu podróży służbowej;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów art. 77² i art. 104 w zw. z art. 9 § 1 kp poprzez ich niezastosowanie polegające na pominięciu przy ustalaniu stanu faktycznego i prawnego sprawy postanowień Regulaminu Wynagradzania oraz postanowienia art. 38 Regulaminu Pracy obowiązujących w pozwanej Spółce pomimo, że akty te stanowią źródła prawa pracy na równi z kodeksem pracy oraz przepisami innych ustaw i aktów wykonawczych;

4. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów § 9 ust. 1, 2 i 4 Rozporządzenia z 2002 r. w zw. z art. 77⁵ § 5 kp poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na błędnym przyjęciu, że Powodowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej na zasadach określonych w przepisach Rozporządzenia z 2002 r., podczas gdy (i) w okresie zatrudnienia Powoda w Pozwanej Spółce obowiązywały wewnętrzne akty prawa pracy regulujące warunki wypłacania tych należności na rzecz pracowników w sposób odmienny, aniżeli w ww. Rozporządzeniu z 2002 r. oraz (ii) owe wewnętrzne akty prawa pracy były zgodne z § 9 ust. 1, 2 i 4 Rozporządzenia z 2002 r. w zw. z art. 77⁵ § 5 kp (o czym będzie także mowa dalej);

5. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów § 9 ust. 1 i 2 Rozporządzenia z 2002 r. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że Powodowi przysługiwało roszczenie o zwrot kosztów noclegu poniesionych podczas zagranicznej podróży służbowej, podczas gdy okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie był fakt (i) odbywania przez Powoda wszystkich noclegów w kabinie pojazdu ciężarowego wyposażonej w miejsce do spania oraz fakt (ii) nieponoszenia przez Powoda jakichkolwiek kosztów noclegu, a zatem brak było podstawy do zwrotu na rzecz Powoda jakichkolwiek kosztów noclegu w podróży służbowej;

6. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów § 9 ust. 4 Rozporządzenia z 2002 r., poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na nieuzasadnionym przyjęciu, że zapewnienie pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy noclegu w kabinie pojazdu ciężarowego wyposażonej w miejsce do spania i inne udogodnienia, w żadnym wypadku nie stanowi zapewnienia temu pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 Rozporządzenia z 2002 r., a w konsekwencji, że zapewnienie takiego noclegu nie zwalnia pracodawcy od obowiązku

zwrotu pracownikowi kosztów noclegu w zagranicznej podróży służbowej, podczas gdy przepisy Rozporządzenia z 2002 r. nie precyzują minimalnych warunków pozwalających na uznanie zapewnionego nocnego odpoczynku za „bezpłatny nocleg” a w konsekwencji nieprawidłowe jest uznawanie a priori, iż nocleg zapewniany przez Pozwaną Spółkę w kabinie pojazdu nie jest „bezpłatnym noclegiem”;

7. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów § 9 ust. 4 Rozporządzenia z 2002r. w związku z art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i Rady (WE) nr 2135/98, jak również uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85², poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że zapewnienie pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy noclegu w kabinie pojazdu ciężarowego wyposażonej w miejsce do spania i inne udogodnienia, gdy nocleg ten odbywa się podczas postoju na parkingu wyposażonym w urządzenia sanitarne i pracownik dokonał wyboru takiego trybu odbywania noclegów, w żadnym wypadku nie stanowi zapewnienia temu pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 Rozporządzenia z 2002 r., a w konsekwencji, że zapewnienie takiego noclegu nie zwalnia pracodawcy od obowiązku zwrotu pracownikowi kosztów noclegu w zagranicznej podróży służbowej, podczas gdy ustawodawca europejski w art. 8 ust. 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 w sposób wyraźny dopuszcza odbywanie przez kierowców odpoczynków nocnych w kabinie pojazdu wyposażonej w odpowiednie miejsce do spania i nie kwestionuje takiej formy odbywania noclegów pod żadnym względem;

8. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów § 9 ust. 1 i 2 Rozporządzenia z 2002 r. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wysokość zwrotu kosztów noclegu ewentualnie przysługującego na podstawie tych przepisów powinna być obliczana według stawki dla kraju docelowego podróży służbowej, podczas gdy przepis ten nie odnosi się do kraju docelowego podróży tak, jak czyni to przepis § 4 ust. 3 Rozporządzenia z 2002 r. w odniesieniu do diet, a zatem zasadne jest ustalanie wysokości zwrotu kosztów noclegu na podstawie stawki obowiązującej dla kraju, w którym nocleg został rzeczywiście odbyty przez pracownika;

9. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy i na które Pozwana zwróciła uwagę Sądu I instancji, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu rozprawy w trybie art. 162 kpc, to jest przepisów art. 227 w zw. z art. 217 § 3 kpc poprzez :

- przyjęcie błędnego wniosku że powoływane przez Pozwaną dowód z zeznań świadka A. S. (2) oraz dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu techniki samochodowej oraz bezpieczeństwa i higieny pracy nie dotyczą faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia oraz dowód o przesłuchanie świadków G. W., D. B., Ł. C. i P. K. został powołany dla wykazania okoliczności niespornych w sprawie co skutkowało oddaleniem tych wniosków, podczas gdy wymienione dowody zostały powołane na okoliczność warunków technicznych pojazdów, którymi Powód wykonywał przewozy w trakcie zatrudnienia w Pozwanej Spółce, warunków noclegowych zapewnianych Powodowi przez Pozwaną w kabinie pojazdu podczas odbywania przez niego podróży służbowych, a zatem na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, które nie zostały dostatecznie wyjaśnione - a wręcz przeciwnie, błędnie przyjęte a priori (o czym była mowa w ramach zarzutu w pkt 6) powyżej

10. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, to jest przepisu art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 232 kpc, poprzez poczynienie przez Sąd ustaleń niezajdujących oparcia w materiale dowodowym a polegających na bezpodstawnym przyjęciu, że nocleg zapewniany Powodowi przez Pozwaną Spółkę w ramach odbywanych przez niego podróży służbowych stanowił formę noclegu niewystarczającą do zwolnienia Pozwanej z obowiązku wypłacania ryczałtu za nocleg, podczas gdy Sąd nie przeprowadził żadnego dowodu na tę okoliczność, pomimo składania wniosków dowodowych w tym zakresie przez Pozwaną;

11. sprzeczność istotnych ustaleń Sąd z materiałem dowodowym polegającą na błędnym przyjęciu, że noclegi rozpoczęte w dniach 6-8 stycznia 2012r odbywały się w ramach podróży służbowej do Wielkiej Brytanii i przyjęciu ryczałtu za ten nocleg w wysokości 35 (...), podczas gdy z dokumentu „Zestawienie tras” złożonego przez pozwaną,

na podstawie którego Sąd dokonał ustaleń faktycznych, wynika, że noclegi te odbywały się w podróży do Niemiec, zatem ewentualny ryczałt za jeden nocleg mógł wynieść 25,75 euro.

W świetle powyższego:

1. na podstawie art. 386 § 1 kpc, apelująca wniosła o:

- a) zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 1. sentencji i oddalenie powództwa w całości;
- b) zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 3. i 4. sentencji i zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanej zwrotu kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych;
- c) zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

2. względnie, na podstawie art. 386 § 4 kpc, wniosła o

- a) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji;
- b) pozostawienie Sądowi I instancji rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego, o zasądzenie zwrotu których, wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, niniejszym wnoszę;

3. na podstawie art. 338 § 1 kpc, pozwana wniosła o orzeczenie o zwrocie świadczenia w kwocie 2.200,00 zł spełnionego przez Pozwaną na podstawie zaskarżonego wyroku w części, w której temu wyrokowi został nadany rygor natychmiastowej wykonalności;

4. na podstawie art. 380 kpc, wniosła o rozpoznanie przez Sąd II instancji następujących postanowień Sądu I instancji, w odniesieniu do których Pozwana zwróciła uwagę Sądowi I instancji na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu rozprawy w trybie art. 162 kpc:

- a) postanowienia Sądu I instancji z dnia 20 sierpnia 2015r. w przedmiocie oddalenia wniosku dowodowego Pozwanej, zgłoszonego w odpowiedzi na pozew, o przesłuchanie świadka A. S. (2) oraz przeprowadzenie tego dowodu przez Sąd II instancji na podstawie art. 382 kpc;
- b) postanowienia Sądu I instancji z dnia 28 października 2015 r. oddalenia wniosków dowodowych pełnomocników stron o przesłuchanie świadków G. W., D. B., Ł. C. i P. K., oraz przeprowadzenie tego dowodu przez Sąd II instancji na podstawie art. 382 kpc;
- c) postanowienia Sądu I instancji z dnia 28 października 2015r. w przedmiocie oddalenia, zgłoszonego w odpowiedzi na pozew, wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu techniki samochodowej oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, oraz przeprowadzenie tego dowodu przez Sąd II instancji na podstawie art. 382 kpc;

5. na podstawie przepisu art. 381 kpc a contrario, wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu stanowiącego opinię biegłego R. K. z dn. 29.11.2014r w sprawie przed SR dla Warszawy P. w W. o sygn. VIP 95/13 na okoliczność, że pojazd w którym powód wykonywał przewozy drogowe w okresie objętym sporem, posiadał odpowiednie warunki do spania, poruszania się i wykonywania takich czynności jak np. przebieganie się, w kontekście aktualnych standardów na rynku producentów pojazdów ciężarowych oraz, że warunki w nim były zgodne z normami BHP i umożliwiały wypoczynek nocny kierowcy i tym samym zapewniony był bezpłatny nocleg.

W odpowiedzi na apelację pozwanej storna powodowa szczegółowo ustosunkowała się do treści zarzutów zawartych w apelacji i wniosła o oddalenie apelacji, jak również o zasądzenie od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Sąd pierwszej instancji poczynił prawidłowe ustalenia odnośnie stanu faktycznego, przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a następnie w prawidłowy sposób, zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego dokonał trafnej oceny zebranych dowodów. Zdaniem Sądu drugiej instancji dokonana przez Sąd pierwszej instancji swobodna ocena dowodów nie narusza reguł zawartych w art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd odwoławczy dokonał własnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym i uznał, iż jest on spójny, kompletny i wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd II instancji ma bowiem nie tylko uprawnienie, ale i obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że roszczenie powoda co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w apelacji strony pozwanej - (1 – 8) - Sąd II instancji podaje, co następuje:

W niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz.U. 92. poz. 879). Zgodnie z art. 2 pkt 7 tej ustawy podróż służbowa oznacza każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu na polecenie pracodawcy: a) przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a lub; b) wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, w celu wykonania przewozu drogowego.

Z kolei w myśl przepisu art. 21a cytowanej powyżej ustawy kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego ustalane na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 k.p.

Powyższe rodzi konsekwencje w postaci powiązania faktu przebywania w podróży służbowej z wykonywaniem pracy poza miejscem zatrudnienia kierowcy. Zatem należy stwierdzić, iż wykonywanie pracy poza miejscowością, w której pracodawca ma siedzibę skutkuje uznaniem, że pracownik będący kierowcą jest w podróży służbowej, a tym samym jest uprawniony do należności z art. 77⁵ § 3-5 k.p.

Normą prawną zawartą w art. 4 ustawie z dnia 12 lutego 2010 roku o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2010 roku, Nr 43, poz. 246), która weszła w życie dnia 3 kwietnia 2010 roku, znowelizowano ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 roku o czasie pracy kierowców (Dz.U. z 2004 roku, Nr 92, poz. 879 ze zm.).

Zgodnie z art. 4 pkt 1) w/w ustawy w ustawie o czasie pracy kierowców wprowadzono zmiany poprzez dodanie pkt) 7 do art. 2 w brzmieniu: „podróż służbowa - każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy: a) przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, lub b) wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, w celu wykonania przewozu drogowego.”

Zgodnie z art. 4 pkt 2) w/w ustawy w ustawie o czasie pracy kierowców wprowadzono zmiany poprzez dodanie art. 21a w brzmieniu: „kierowcy w podróży służbowej, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. - Kodeks pracy.”

Zgodnie z art. 77⁵ § 1 k.p. pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Natomiast § 2 stanowi, że minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem

czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków.

Zgodnie z art. 77⁵ § 3 k.p. warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania; zaś § 4 stanowi, że postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2;

natomiast § 5 stanowi, że w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

Norma prawna zawarta w art. 77⁵ k.p. wskazuje, że w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej zastosowanie mają przepisy rozporządzeń ministra właściwego do spraw pracy, określające wysokość oraz warunki ustalania należności przysługującej pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Natomiast, jeżeli pracodawca nie należy do kategorii podmiotów publicznej (państwowej lub samorządowej) sfery budżetowej, warunki wypłacania jego pracownikom należności z tytułu podróży służbowej powinny być określone w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, z tym że określenie ich w umowie o pracę może nastąpić tylko wtedy, gdy pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Odmierna regulacja dotycząca pracodawców niebędących państwowymi lub samorządowymi jednostkami sfery budżetowej oznacza, że mogą oni uregulować należności pracowników na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową zarówno w sposób korzystniejszy, jak i mniej korzystny dla pracowników od tego, jaki wynika z odpowiedniego rozporządzenia ministra właściwego do spraw pracy. Od zasady, że pracodawca spoza kręgu podmiotów publicznej sfery budżetowej może przy kształtowaniu (w regulaminie wynagradzania) lub współkształtowaniu (w układzie zbiorowym pracy, w umowie o pracę) należności z tytułu podróży służbowych nie kierować się regulacjami rozporządzenia ministra właściwego do spraw pracy i w związku z tym może wprowadzać rozwiązania zarówno korzystniejsze, jak i mniej korzystne dla pracowników, przewidziany jest jeden wyjątek. Mianowicie, postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika publicznej sfery budżetowej w stosownym rozporządzeniu ministra właściwego do spraw pracy. Oznacza to, że należności z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (diety) przyjęte u prywatnego pracodawcy nie mogą być niższe niż ustalone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw pracy. Nadto, dieta z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju przyjęta w regulaminie wynagradzania obowiązującym u prywatnego pracodawcy może być równa diecie z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju ustalonej w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw pracy dla pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej – wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2007 roku, w sprawie III PK 90/06, opublikowany w OSNP z 2008 roku, Nr 11-12, poz.155; z dnia 14 maja 2012 roku, w sprawie II PK 230/11, opublikowany w LEX nr 1216860.

Dalej Sąd Okręgowy podnosi za Sądem Najwyższym, iż obowiązkiem pracodawców zatrudniających kierowców w transporcie międzynarodowym jest zapewnienie pracownikowi bezpłatnego noclegu umożliwiającego odpowiednią regenerację sił, przy czym warunkiem tego nie spełnia miejsce do spania w kabinie pojazdu (nawet, gdy ma ono wysoki standard).

Odesłanie w art. 21a ustawy z 2004 r. o czasie pracy kierowców do art. 77⁵ § 3-5 k.p. oznacza pośrednio także odesłanie do art. 77⁵ § 2 k.p., a w konsekwencji uznanie, że kierowcy-pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu według

zasad ustalonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p., chyba że korzystniejsze dla niego zasady zostały ustalone według art. 77⁵ § 3 k.p. (w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania) (vide - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014r., sygn. akt I PK 7/14, LEX nr 1515145).

W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, iż analiza powyższych regulacji prowadzi do wniosku, iż nie dotyczą one wynagrodzenia za pracę kierowców, a także nie przyznają im żadnych świadczeń związanych z pracą (w szczególności dotyczących rozliczania kosztów noclegów). Funkcja towarzysząca wspomnianym przepisom skupia się na zapewnieniu kierowcy odpowiedniego i adekwatnego odpoczynku.

Stanowiska tego nie zmienia przepis art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców. Przyjęto w nim, że w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek (z wyłączeniem odpoczynku kierowców, o których mowa w rozdziale 4a, czyli wykonujących przewozy regularne, których trasa nie przekracza 50 km) może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania. Wypada zauważyć, że regulacja ta powieliła art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06 (choć pomija, że może tak być według wyboru kierowcy a miejsce do spania musi być odpowiednie dla każdego kierowcy). W tym zakresie przepis rozporządzenia wiąże i jest stosowany bezpośrednio. Natomiast art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców jest o tyle korzystniejszy dla kierowców-pracowników, że zezwala tylko na dobowy (dzienny) odpoczynek w pojeździe, a tym samym nie zezwala na wykorzystanie w ten sposób wypoczynku tygodniowego. Jest jednak jasne, że art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców nie dotyczy w żadnym zakresie świadczeń przysługujących kierowcom-pracownikom z tytułu podróży służbowych i nie może być pomocny przy wykładni przepisów ustanawiających przesłanki tych świadczeń.

Zatem przytoczone przepisy nie zawierają wiążących reguł dotyczących należności związanych z wykonywaniem podróży służbowej. Upewnia w tym przekonaniu przepis art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców (obowiązujący od 3 kwietnia 2010 r.) odsyłający w tej kwestii do art. 77⁵ § 3-5 k.p., który ustala minimalny standard świadczeń z tytułu podróży służbowych (diety oraz zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków).

W tym miejscu należy wskazać na stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w uchwale z dnia 7 października 2014r., sygn. akt I PZP 3/14, zgodnie z którym „Zapewnienie pracownikowi-kierowcy samochodu ciężarowego odpoczynku nocnego w kabinie samochodu ciężarowego podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.)” (OSNP 2015/4/47, www.sn.pl, LEX nr 1511152, Biul.SN 2014/10/21, M.P.Pr. (...), (...)-69, M.P.Pr. (...)-144).

W dalszej kolejności należy wskazać, iż w prawie unijnym obowiązuje rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz.U.UE.L. 2006 Nr 102, s. 1). Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 561/2006, ustanawia ono przepisy dotyczące czasu prowadzenia pojazdu, przerw i okresów odpoczynku kierowców wykonujących przewóz drogowy rzeczy i osób w celu ujednoczenia warunków konkurencji pomiędzy poszczególnymi rodzajami transportu lądowego, zwłaszcza w odniesieniu do sektora transportu drogowego oraz w celu poprawy warunków pracy i bezpieczeństwa drogowego. Ma na celu także przyczynienie się do polepszenia metod monitorowania i egzekwowania przepisów przez państwa członkowskie oraz poprawy warunków pracy w transporcie drogowym. W art. 4 rozporządzenia nr 561/2006 przyjęto definicje podstawowych pojęć, między innymi dziennego (regularnego i skróconego) okresu odpoczynku (lit. g) oraz tygodniowego (regularnego i skróconego) okresu odpoczynku (lit. h). Według art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/2006, jeżeli kierowca dokona takiego

wyboru, dzienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju. Przedmiotem regulacji rozporządzenia nr 561/2006 w żadnym zakresie nie jest wynagrodzenie za pracę kierowców będących pracownikami ani inne świadczenia przysługujące im w związku z pracą. Nie wynika to z treści przepisów rozporządzenia i ich funkcji. Podstawą prawną wydania tego rozporządzenia jest art. 91 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, upoważniający do wydawania aktów dotyczących wspólnej polityki transportowej (art. 90 Traktatu), w szczególności ustanawiających środki pozwalające polepszyć bezpieczeństwo transportu. Przede wszystkim zaś - zgodnie z art. 153 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - wyłączona jest możliwość regulowania w drodze aktów unijnego prawa pochodnego wynagrodzeń za pracę rozumianych jako wszelkiego rodzaju należności przysługujących pracownikowi od pracodawcy z tytułu zatrudnienia.

Powyższe oznacza, że art. 8 ust. 7 umowy (...) oraz art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/2006 dotyczą możliwości wykorzystania przez kierowcę dziennego (także tygodniowego skróconego, ale już nie tygodniowego regularnego) odpoczynku w pojeździe (w kabinie samochodu), jeżeli dokona on takiego wyboru, pod warunkiem, że pojazd posiada odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i znajduje się na postoju. Przepisy te nie dotyczą natomiast uprawnień w zakresie przysługiwania kierowcy od pracodawcy należności na pokrycie kosztów wyjazdów poza bazę w celu wykonywania pracy (podróży służbowych), nie mogą więc służyć ocenie przesłanek takich uprawnień, w szczególności przesłanek przysługiwania ryczałtu za nocleg.

Sąd Okręgowy za niezasadny uznał również zarzut błędnego wyliczenia przez Sąd I instancji ryczałtów za nocleg w oparciu o limit dla państwa docelowego podróży służbowej, a nie państwa rzeczywistego noclegu. W ocenie Sądu II instancji brak powodów aby różnicować pod względem państwa odniesienia (docelowego lub państwa, gdzie koszt faktycznie poniesiono) diety i ryczałty za nocleg, skoro ich cel i funkcja są takie same tj. zapewnienie pokrycia kosztów utrzymania się pracownika w podróży służbowej.

Apelacja pozwanej zasługuje tylko na częściowe uwzględnienie w zakresie wyliczenia wysokości ryczałtu za nocleg w związku podróżą służbową zawartego w punkcie 1 lit. c zaskarżonego wyroku, a mianowicie Sąd I instancji błędnie wyliczył kwotę ryczałtu w kwocie 1729,10 zł uwzględniając, iż w okresie od 2.01.-8.01.2012r powód miał 7 noclegów w Wielkiej Brytanii, gdyż jak wynika z zestawienia tras złożonego przez pozwaną w dn. 6-8.01.12r. noclegi odbywały się w podróży do Niemiec zatem winien być ryczałt za 5 noclegów w Wielkiej Brytanii w kwocie 878,50 zł i 2 noclegi w Niemczech w kwocie 214,24 zł co z kwotą 499,20 zł za 3 noclegi w Belgii od 9.01-11.01 daje prawidłową kwotę 1591,94 zł.

Nadto, odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, należy wskazać, iż zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Zasada swobodnej oceny dowodów jest jedną z podstawowych reguł procesu cywilnego. Odnosi się ona zarówno do wyboru określonych środków dowodowych jak i do sposobu ich przeprowadzenia. Ramy swobodnej oceny dowodów określone w art. 233 § 1 k.p.c. wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie rozważenia zebranego materiału. Dając lub omawiając wiary zeznaniom dowodowym kieruje się wyłącznie własnym przekonaniem (por. wyrok SN z dn. 10 czerwca 1999r. II UKN 685/98 OSNP 2000/17/655, wyrok SN z dn. 29 września 2000r. V CKN 94/00, LEX 52589, wyrok SN z dn.14 grudnia 2001r. V CKN 561/00, LEX 52713).

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, samo przytoczenie w skardze apelacyjnej odmiennej własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego nie może być uznane za wystarczające do podważenia dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych oraz ich oceny i znaczenia jako przesłanek rozstrzygnięcia sprawy i nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyrok SN z dn. 3 września 1969 r., PR 228/69, nie publikowany, wyrok

SN z dn. 7 stycznia 2005r., IV CK 387/04, LEX nr 177263, wyrok SN z dn. 15 kwietnia 2004r., IV CK 274/03, LEX nr 164852).

Podkreślić należy, że Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny zebranego materiału dowodowego w sprawie, wyciągając przy tym właściwe wnioski i nie przekraczając ram swobodnej oceny dowodów. Dodatkowo Sąd Rejonowy wskazał, które dowody uznał za podstawę swoich ustaleń faktycznych uzasadniając przyjęte przez siebie stanowisko.

Sąd Okręgowy nie dopatrywał się naruszenia przez Sąd I instancji przepisów postępowania w zakresie oddalenia wniosku pozwanej o przesłuchanie świadków A. S. (1), G. W., D. B., Ł. C. i P. K. albowiem okoliczności które miały zostać dzięki nim ustalone nie należały do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu i zasadnie uznał, że warunki techniczne w kabinie pojazdu były niesporne pomiędzy stronami i nie miały wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Biorąc pod uwagę, treść art. 299 kpc i mając na uwadze, iż w sprawie noclegów kierowców trzykrotnie wypowiedział się Sąd Najwyższy podejmując uchwały z dnia 12 czerwca 2014r - II PZP 1/14 i z dn. 7 października 2014r - I PZP 3/14 oraz analogicznie w wyroku z dn. 4 września 2014r - I PK 7/14 zasadnym było pominięcie przez Sąd Rejonowy dowodu z przesłuchania tych świadków i tym samym Sąd Okręgowy pominął dowód z opinii biegłego R. K. wskazany przez stronę pozwaną w apelacji. Sąd Okręgowy w pełni podziela jednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego w/w odnośnie zasadności roszczenia w analogicznym stanie faktycznym.

Zasadnie zatem zdaniem Sądu Okręgowego Sąd meriti pominął dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu techniki samochodowej oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, albowiem – jak wskazano wyżej – wyposażenie i warunki kabin w samochodach służbowych pozwanej nie miały wpływu na zasadność roszczenia powoda.

Sąd Okręgowy oddalił również wniosek o zawieszenie postępowania ze względu na toczącą się przed Trybunałem Konstytucyjnym sprawę o sygn. K 11/15 z wniosku skierowanego przez związek (...) o kontrolę konstytucyjności przepisów prawa dotyczących m.in. czasu pracy kierowców ze względu na to, iż nie ma to wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy a ponadto w razie pozytywnego dla pozwanej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego przysługuje jej na mocy art. 401¹kpc prawo żądania wznowienia postępowania.

Mając na uwadze powyższe rozważania, należało uznać apelację strony pozwanej za uzasadnioną tylko w zakresie wyliczenia wysokości ryczałtu za noclegi w związku podróżą służbową w punkcie 1 lit. c zaskarżonego wyroku.

W konsekwencji Sąd Okręgowy – na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok częściowo w punkcie 1 lit. c w ten sposób, iż zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.591,94 zł (jeden tysiąc pięćset trzydzieści złotych ⁹⁰/100) z ustawowymi odsetkami od 11 stycznia 2011 roku;

oraz

w punkcie 4 w ten sposób, że nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 301 zł tytułem opłaty sądowej;

i w pozostałej części oddalił apelację na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. oraz na podstawie § 2 ust.4 w zw. z §9 ust.1 pkt.2 oraz § 10 ust 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 1804/2015r)

SSO J. S. SSO SSO.G. Ł. SSR (del.)R. S.

- Sędzia (spr.)- - Przewodniczący - - Sędzia -